

Sompion luonnonpuiston järjestyssääntö

Vahvistettu

15.11.2024

Lainvoimainen

-

Pinta-ala (ha)

17 915

josta vesialuetta (ha)

536

Sijainti

Maakunta	Kunta
Lapin maakunta	Sodankylä

Perustamissäädökset

Säädöksen nimi	Säädöksen numero
Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille	634/1956

Alueen suojelun perusteet

Sompion luonnonpuisto on perustettu luonnon säilyttämiseksi koskemattomana sekä tieteellisen tutkimuksen tarpeisiin (71/1923 1 §, 634/1956 2 §, HE 24/1922).

Yleistä

Metsähallitus on luonnonsuojelulain (9/2023) 58 §:n nojalla antanut seuraavan Sodankylän kunnassa sijaitsevan Sompion luonnonpuiston järjestyssäännön.

Tämän järjestyssäännön määräykset perustuvat säädöksiin, jotka luetellaan kohdassa "Luonnonsuojelusäädökset" ja "Muu lainsäädäntö". Lisäksi järjestyssäännössä on määräyksiä, jotka Metsähallitus on luonnonpuiston hallinnosta vastaavana viranomaisena maanhaltijan ominaisuudessa oikeutettu ja velvollinen antamaan.

Järjestyssäännön määräykset noudattavat pääosin periaatteita, jotka on esitetty Metsähallituksen 2.9.2016 luonnonsuojelulain (1096/1996) 19 §:n nojalla hyväksymässä Urho Kekkonen kansallispuiston, Sompion luonnonpuiston, Kemihaaran erämaa-alueen sekä Vaaranaavan, Nalkaavan ja Uura-aavan soidensuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmassa.

Sompion luonnonpuisto on perustettu 21.12.1956 voimaan tulleella lailla (634/1956). Mitä luonnonsuojelulain (9/2023) 49 §:ssä säädetään kielletyistä toiminnoista ja 50 §:n 1 momentin 1–3,

5–9 ja 11 kohdassa ja 2–5 momentissa sekä 51 §:ssä rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista, sovelletaan luonnonpuistossa.

Järjestyssääntö koskee luonnonpuistoon kuuluvia alueita, joita ovat liitekarttaan merkityn rajauksen sisällä olevat valtion hallinnoimat maa- ja vesialueet (karttaliite).

Paikallisilla asukkailla tarkoitetaan tässä järjestyssäännössä Sodankylän kunnassa vakinaisesti asuvia henkilöitä (Kotikuntalaki 201/1994 2 §).

Tällä päätöksellä kumotaan Metsähallituksen 14.8.2006 antama Sompion luonnonpuiston järjestyssääntö.

Luonnonsuojelusäädökset

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 49 §

Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille (634/1956) 21 b §

Muu lainsäädäntö

Järjestyslaki (612/2003) 3 §

Jätelaki (646/2011) 72 §

Kotikuntalaki (201/1994) 2 §

Laki Metsähallituksesta (234/2016) 6 §

Maastoliikennelaki (1710/1995) 4 §, 5 §

Metsästyslaki (615/1993) 51 §, 53 §

Metsästysasetus (666/1993) 10a §

Muinaismuistolaki (295/1963) 1 §

Pelastuslaki (379/2011) 6 §

Perustuslaki (731/1999) 17§

Poronhoitolaki (848/1990) 40 §, 42 §

Saamelaisten perustuslailliset oikeudet

Saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan (perustuslaki 731/1999 17 §). Saamelaisilla on saamelaisten kotiseutualueella kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto sen mukaan kuin lailla säädetään (perustuslaki 731/1999 121 §, laki saamelaiskäräjistä 974/1995 1 §). Saamelaisten perinteisiin elinkeinoihin kuuluvat niiden nykyaikaisissa harjoittamismuodoissa poronhoito, kalastus, metsästys, keräily ja saamenkäsityö. Lisäksi Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojeleminen on sovitettava yhteen saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan (laki Metsähallituksesta 234/2016 6 §).

Säädöspohjaiset yleiset kiellot

Luonnonpuistossa on kielletty:

- 1) rakentaa rakennuksia, rakennelmia tai teitä (luonnonsuojelulaki 9/2023 49 §)
- 2) ottaa maa-aineksia tai kaivoskivennäisiä tai vahingoittaa maa- tai kallioperää (luonnonsuojelulaki 9/2023 49 §)
- 3) ojittaa (luonnonsuojelulaki 9/2023 49 §)
- 4) ottaa tai vahingoittaa sieniä, puita, pensaita tai muita kasveja tai niiden osia (luonnonsuojelulaki 9/2023 49 §)
- 5) pyydystää, tappaa tai hätyyttää luonnonvaraisia selkärangaisia eläimiä tai hävittää niiden pesiä tai pyydystää tai kerätä selkärangattomia eläimiä (luonnonsuojelulaki 9/2023 49 §)
- 6) ryhtyä muihin kuin 1–5 kohdassa tarkoitettuihin toimiin, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan, eliölajien säilymiseen tai alueen perustamistarkoitukseen (luonnonsuojelulaki 9/2023 49 §)
- 7) roskata (jätelaki 646/2011 72 §)
- 8) vahingoittaa kiinteitä muinaisjäännöksiä tai raunioita (muinaismuistolaki 295/1963 1 §)
- 9) pitää irrallaan koiria tai muita kotieläimiä lukuun ottamatta poronhoitotöissä käytettäviä koiria (metsästyslaki 51 §)
- 10) harjoittaa muuta ihmisiä häiritsevää toimintaa (järjestyslaki 612/2003 3 §)
- 11) sytyttää nuotio tai muu avotuli Ilmatieteen laitoksen antaman maastopalopalovaroituksen aikana tai jos olosuhteet kuivuuden, tuulen tai muun syyn takia ovat sellaiset, että maastopalon tai muun tulipalon vaara on ilmeinen (pelastuslaki 379/2011 6 §)
- 12) porojen pelotteleminen (poronhoitolaki 848/1990 42 §)

Muut kiellot ja määräykset

Järjestyssäännöllä annettavat määräykset

Toimintamuoto	Kuvaus	Säädökset
Liikkuminen	<p>Sallittu maastoon merkityillä retkeilyreiteillä (karttaliite) ja Sompiojärven metsäautotiellä.</p> <p>Sompiojärven pohjoisosa kuuluu luonnonpuistoon. Talvella liikkuminen siellä on sallittu omin voimin (esimerkiksi jalkaisin, hiihtäen tai lumikengillä). Liikkuminen liitovälineitä (leijahiihto tai vastaava) apuna käyttäen on kielletty.</p> <p>Liikkumisrajoitus ulkoilureittien ulkopuolella ei koske paikallisia asukkaita, kun he liikkuvat luonnonpuistossa marjastuksen ja sienestyksen yhteydessä, eikä liikkumista tehtävissä, jotka ovat tarpeen poronhoitoa varten.</p> <p>Liikkumisrajoitus ei koske luonnonsuojelulain (9/2023) 50 §:n 1 momentin 11 kohdan mukaista haavoittuneen eläimen lopettamista ja kuolleen riistaeläimen haltuun ottoa eikä liikkumista 50 §:n 4 momentin mukaisissa viranomaistehtävissä.</p> <p>Lumettomana aikana ja lumipeitteisenä aikana auratulla metsäautotiellä voi liikkua myös tieliikennekäyttöön rekisteröidyillä moottoriajoneuvoilla.</p> <p>Muuhun liikkumiseen tarvitsee aina Metsähallituksen luvan.</p>	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 50 § 56 §, Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille (634/1956) 21 a §
Leirytyminen	Sallittu vain Sompiojärven taukopaikalla ja yhtäjaksoisesti korkeintaan kolmen vuorokauden ajan. Paikallinen asukas voi marjastaessaan ja sienestäessään leirytyä vapaasti. Ks. kohta Poronhoito.	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 56 §
Pyöräily	Sallittu luonnonpuiston läpi kulkevalla maastoon merkityillä Ruijanpolulla sekä Sompiojärven metsäautotiellä.	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 56 §
Ratsastus	Sallittu ainoastaan Sompiojärven metsäautotiellä.	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 56 §
Vesiliikenne	Kielletty. Vesikulkuneuvolla liikkuminen on sallittu Sompiojärvellä.	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 56 §
Porovaljakkotoiminta	Sallittu Metsähallituksen kirjallisella luvalla liikkumisrajoitusten mukaisesti.	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 56 §
Koiravaljakkotoiminta	Kielletty kaikkialla, myös aauraamattomalla tiepohjalla Sompiojärven metsäautotiellä.	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 56 §

Muut luonnonsuojelusäädöksiin perustuvat määräykset

Toimintamuoto	Kuvaus	Säädökset
Marjastus ja sienestys	Kielletty lukuun ottamatta paikallisia asukkaita, joille marjojen ja sienien poimiminen on sallittu.	Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille (634/1956) 21 a §
Ilma-aluksella laskeutuminen	Kielletty. Harkinnan mukaan Metsähallitus voi myöntää lupia ilma-aluksella laskeutumiseen luonnonpuiston toimintaan soveltuvaan tarkoitukseen.	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 49 §
Poronhoito	Sallittu. Saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppiä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen. Rakentamisesta sovittava Metsähallituksen kanssa.	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 50 §, Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille (634/1956) 21 a §
Metsästys	Kielletty. Sallittu lopettaa haavoittunut eläin sekä ottaa haltuun alueelle kuollut riistaeläin alueen ulkopuolella tapahtuvaan metsästykseseen liittyvässä tilanteessa noudattaen, mitä metsästyslaissa säädetään. Haavoittuneen eläimen jäljittämisestä luonnonsuojelualueella, tarpeesta tällaisen eläimen lopettamiseen sekä alueelle kuolleen riistaeläimen haltuunotosta tulee ilmoittaa viipymättä Metsähallitukselle.	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 46 §, 50 §
Viranomaistoiminta	Luonnonpuistossa saadaan tilanteen niin vaatiessa ryhtyä maanpuolustuksen, Rajavartiolaitoksen tehtävien, pelastustoiminnan, ihmisiin tai eläimiin tarttuvien tautien ja kasvintuhoojien torjunnan tai eläinsuojelun edellyttämiin välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet tulee toteuttaa siten, ettei niillä aiheuteta alueen perustamistarkoitukselle suurempaa haittaa kuin on välttämätöntä.	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 50 §
Muu toiminta	Sallittu rakentaa, entistää ja kunnostaa alueen hoitoa, valvontaa, tutkimusta, yleisön opastamista ja kävijäturvallisuutta sekä retkeilyä ja alueeseen tutustumista varten tarpeellisia rakennuksia, rakennelmia ja polkuja.	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 50 §

Toimintamuoto	Kuvaus	Säädökset
Muu toiminta	Tieteellisessä tai opetuksellisessa tarkoituksessa tapahtuva eläinten tappaminen ja pyydystäminen sekä eläinten pesien, kasvien, elävien ja kuolleiden kasvinosien ja kivennäisnäytteiden vähäinen ottaminen on sallittu Metsähallituksen kirjallisella luvalla.	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 51 §
Muu toiminta	Minkin ja supikoiran pyydystäminen ja tappaminen on sallittu Metsähallituksen suostumuksella alueen perustamistarkoitusta vaarantamatta. Toimintaan tarvitaan lisäksi luonnonsuojelulain 56 §:n mukainen liikkumislupa Metsähallitukselta.	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 50 §, 56 §, Metsästyslaki (615/1993) 48 §
Muu toiminta	Luonnonpuistossa saadaan sen perustamistarkoitusta vaarantamatta Metsähallituksen luvalla vähentää muiden kuin 50 §:n 3 momentissa tarkoitettujen kasvi- ja eläinlajien yksilöiden lukumäärää, jos ne ovat liian runsaslukuisia tai muutoin vahingollisia.	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 51 §
Muu toiminta	Metsähallitus voi myöntää luvan myös muihin luonnonsuojelulain 51 §:n mukaisiin toimenpiteisiin luonnonpuiston perustamistarkoitusta vaarantamatta.	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 51 §

Muut määräykset

Toimintamuoto	Kuvaus	Säädökset
Kalastus	Sallittu voimassa olevien kalastussäädösten mukaan ainoastaan Sompiojärvässä.	Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille (634/1956) 21 a §, luonnonsuojelulaki (9/2023) 51 §, 56 §
Tulenteko	Sallittu vain maastossa osoitetuilla tulentekopaikoilla. Paikallinen asukas voi marjastaessaan ja sienestäessään tehdä tulen vapaasti käyttäen risuja, oksia ja pieniä juurakoita. Maastopalvaroituksen aikana avotulen teko on kokonaan kielletty. Ks. myös kohta Poronhoito.	Pelastuslaki (379/2011) 6 §
Maastoliikenne lumettomana aikana	Kielletty. Metsähallitus voi myöntää lupia maastoliikenteeseen Metsähallituksen maastoliikenneperiaatteiden mukaan. Poronhoitotöihin kuuluva maastoliikenne on sallittu maastoliikennelain mukaisesti. Sompiojärven metsäautotiellä tieliikennekäyttöön rekisteröidyllä moottoriajoneuvolla ajaminen on sallittua.	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 56 §, Maastoliikennelaki (1710/1995) 4 § ja 5 §
Maastoliikenne lumipeitteisenä aikana	Kielletty. Metsähallitus voi myöntää lupia maastoliikenteeseen Metsähallituksen maastoliikenneperiaatteiden mukaan. Poronhoitotöihin kuuluva maastoliikenne on sallittu maastoliikennelain mukaisesti. Sompiojärven metsäautotiellä tieliikennekäyttöön rekisteröidyllä moottoriajoneuvolla ajaminen on sallittu silloin, kun tie on aurattu.	Luonnonsuojelulaki (9/2023) 56 §, Maastoliikennelaki (1710/1995) 4 § ja 5 §

Muutoksenhaku

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Tarkemmat ohjeet muutoksenhausta on päätöksen liitteenä olevassa valitusosoituksessa.

Päätöksen tiedoksianto

Tämä päätös saatetaan tiedoksi yleistiedoksiantona. Ilmoitus on julkaistu 20.11.2024 Metsähallituksen verkkosivuilla osoitteessa www.metsa.fi/kuulutukset.

Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä ilmoituksen julkaisemisesta eli 27.11.2024. Valitusaika päättyy 27.12.2024, johon saakka päätös pidetään nähtävänä edellä mainitussa osoitteessa Metsähallituksen internet-sivuilla.

Helsingissä, Metsähallituksessa 15.11.2024

Esittelijä

Mikael Nordström, asiointijohtaja

Ratkaisija

Henrik Jansson, luontopalvelujohtaja

Liitteet:

Liite 1. Liitekartta

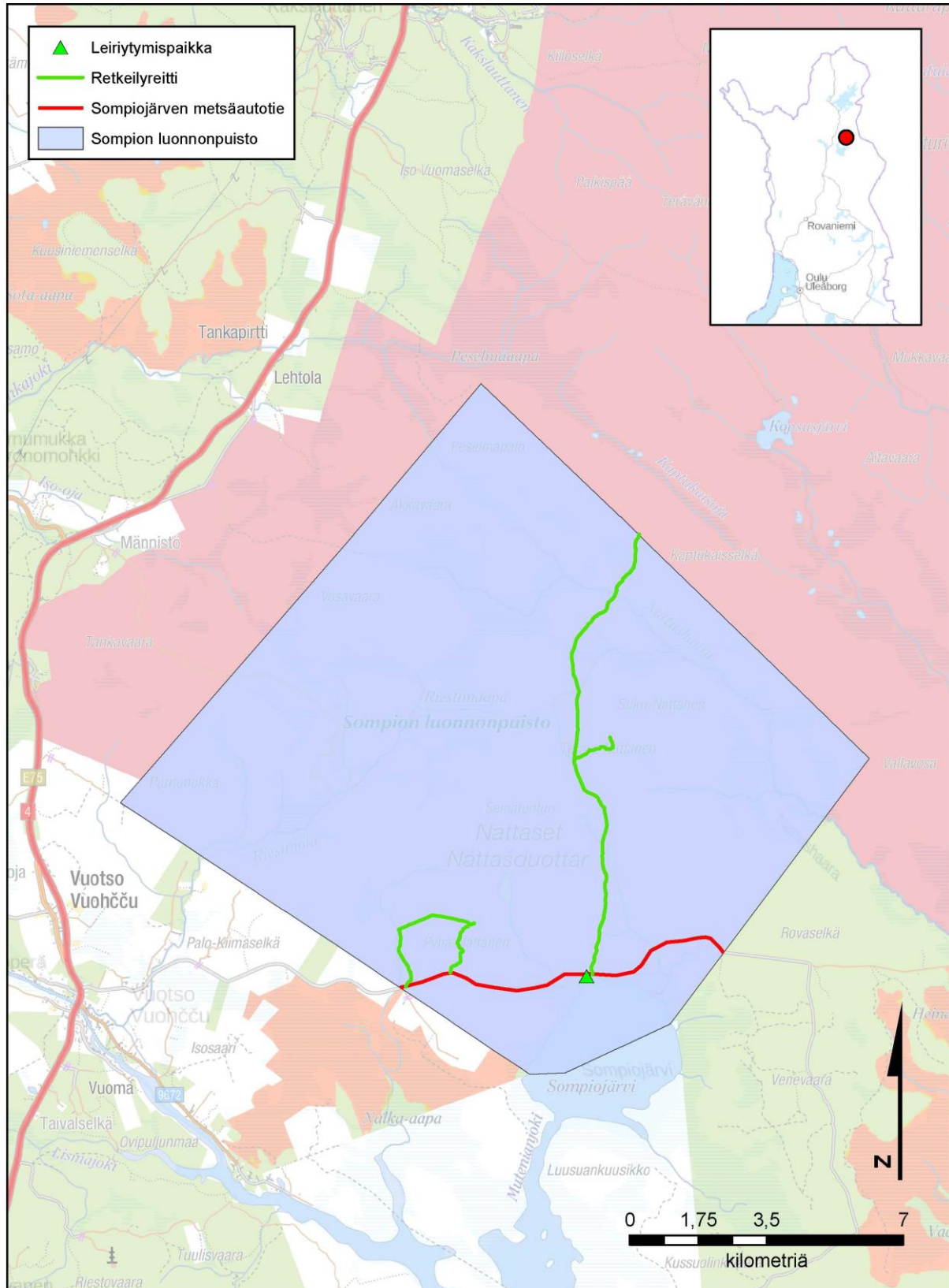
Liite 2. Valitusosoitus

Liite 1 Liitekartta

Liitekartta. Sompion luonnonpuiston järjestyssääntö. Sodankylä.

Liite. Sompion luonnonpuiston järjestyssääntö. Kartta. Sodankylä.

Liite 2 Valitusosoitus

Valitusosoitus

Laki Metsähallituksesta 21.1 § ja luonnonsuojelulaki 134.2 §

Tähän päätökseen tyytymätön voi hakea siihen muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen kirjallisella valituksella.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä, joka osoitetaan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava seuraavat asiat:

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset ja oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan valittajalle lähettää (prosessiosoite)
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja yhteystiedot.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelämä.

Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa valituksessa yhdyshenkilöksi. Jollei yhdyshenkilöä ole ilmoitettu, yhdyshenkilönä toimii valituksessa ensimmäiseksi mainittu valittaja. Yhdyshenkilön ei tarvitse esittää valtakirjaa.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja, jollei asiamiehenä toimi asianajaja, yleinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.

Tiedoksisaantipäivä lasketaan seuraavasti:

- jos päätös on luovutettu asianomaiselle, asianomaisen asiamiehelle tai lähetille, tiedoksisaantipäivä ilmenee päätöksessä olevasta leimasta
- jos päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vastaan, tiedoksisaantipäivä ilmenee saantitodistuksesta
- jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemäntenä päivänä postituspäivästä, jollei muuta ilmene
- jos päätös on toimitettu tiedoksi muulla tavalla jollekin muulle henkilölle kuin päätöksen saajalle (sijaistiedoksianto), katsotaan päätöksen saajan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä tiedoksi- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä
- jos päätös tai kuulutus sen nähtävänä pitämisestä on julkaistu virallisessa lehdessä tai julkisella kuulutuksella ilmoitustaululla, katsotaan tiedoksisaannin tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä päivästä, jolloin kuulutus virallisessa lehdessä on julkaistu tai kuulutus pantu ilmoitustaululle.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse, telekopiona, sähköpostitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu kuitenkin vielä seuraavan arkipäivän virka-ajan päättymiseen. Telekopiona tai sähköpostina lähettäminen tapahtuu lähettäjän vastuulla, ja valitus on lähetettävä siten, että se on hallinto-oikeuden käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valitus katsotaan saapuneeksi, jos hallinto-oikeus pystyy teknisesti käsittelemään asiakirjaa. Sähköistä asiakirjaa, jonka lähettäjää ei saada selville ja jonka sisältöä ei muutoinkaan pystytä avaamaan, ei katsota saapuneeksi. Jos viranomaisen käyttämä sähköinen järjestelmä on epäkunnossa tai poissa käytöstä taikka selvitystä asiakirjan saapumisajankohdasta ei muusta vastaavasta syystä voida saada, sähköisen asiakirjan saapumisajankohdaksi määritellään asiakirjan lähettämisaikakohta. Lähettämisaikakohtaan määrittäminen saapumisajankohdaksi edellyttää, että lähettämisaikakohtasta esitetään luotettava selvitys.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet.

Oikeuslaitoksen Internet-sivuilla on tarkemmat ohjeet asiakirjojen toimittamisesta sähköisesti: oikeus.fi/fi/index/oikeuslaitos/asiakirjojentoimittaminen_1.html.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireillepanijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin [tuomioistuinmaksulaissa](#) (1455/2015) säädetään.

Hallinto-oikeuden yhteystiedot

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

Puhelin: 029 56 42800

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi